

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011
0030 Oslo

Høring – endringer i psykisk helsevernlov- varsling av fornærmede og etterlatte ved endringer i gjennomføring og opphør av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern, adgang til nattelåsing av pasientrom mv.

Stine Sofies Stiftelse er en prosjektorganisasjon med følgende hovedmålsetting:

- FOREBYGGE vold og overgrep mot barn
- AVDEKKE vold og overgrep mot barn
- IVARETA det voldsutsatte barnet
- PÅVIRKE myndighetene til å bedre barns rettsvern

Det kan innledningsvis presiseres at Stine Sofies Stiftelse generelt imøtekommer endringer som styrker rettstilstanden og ivaretagelsen av barn, pårørende og etterlatte

Stiftelsen vil i hovedsak kommentere forslaget knyttet til varsling av fornærmede og etterlatte da det er dette som faller innenfor stiftelsens formål. Stine Sofies Stiftelse er selv blitt kontaktet av pårørende og fornærmede angående denne problemstillingen, og tok temaet opp med statsråd Astri Aas Hansen i januar i fjor. Vi er glade for at departementet nå fremmer slikt forslag.

Varsel:

Dom på tvungent psykisk helsevern gjelder ved alvorlige forbrytelser, blant annet ved drap og seksualforbrytelser. I slike saker vil varsel om at domfelte kan påtreffes kunne ha svært stor betydning for etterlatte etter den drepte og fornærmede i forbindelse med seksuelle overgrep. Terskelen for når man skal varsle bør derfor ikke være for høy, da det ofte vil kunne være ”av betydning” for fornærmede og etterlatte å få denne informasjonen. Stiftelsen mener at fornærmede/etterlatte bør ha adgang til å påklage avgjørelsen om at varsel ikke skal gis.

Det foreslås at varsel kan gis til fornærmede og etterlatte ved flere hendelser;

- Overføring fra døgnopphold i en institusjon til tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold.
- Overføring fra døgnopphold i en institusjon til døgnopphold i en annen institusjon.
- Overføringer mellom ulike former for døgnopphold innen samme institusjon
- Tidspunkt for enkeltpermisjoner
- Rømninger og eventuelt annen unndragelse fra gjennomføring av dom.
- Ved opphør av dom på tvungent psykisk helsevern.

Stiftelsen er positiv til at plikten til å varsle vil omfatte alle disse tilfellene, så sant den fornærmede og etterlatte ønsker slikt varsel.

Stiftelsen har i tidligere skriv til Justisdepartementet fremmet forslag om at det utarbeides et standardskriv som leveres ut til fornærmede og etterlatte under hovedforhandling, hvor denne gruppen får informasjon om retten til varsel og kan samtykke til å få slikt varsel. Stiftelsen sendte brev angående dette 17.1.12 (se vedlegg) og mottok følgende svar 29.9.12:

”Spørsmålet om utarbeidelse av et standardskriv som beskrevet i Stiftelsens brev ble forelagt enhetene i Kriminalomsorgen den 15.06.12 i forbindelse med gjennomgang av praksis vedrørende varsling av fornærmede og etterlatte. Høringsfristen ble satt til den 15. 10.12. Departementet vil komme tilbake til dette spørsmålet når vi har mottatt uttalelsene fra kriminalomsorgenhetene”.

Dette er en aktuell problemstilling uavhengig av om siktede blir dømt til fengsel eller tvungent psykisk helsevern. I dag er det slik at den fornærmede eller de etterlatte selv kan ta kontakt med kriminalomsorgen dersom de ønsker varsel om at den domfelte skal på permisjon eller løslates, jf straffegjennomføringsloven § 36 tredje ledd. Mange opplever dette problematisk da de ikke vet hvilken Kriminalomsorg de skal henvende seg til og blir ofte møtt med at kriminalomsorgen har taushetsplikt i forhold til hvor den domfelte soner. Vi i stiftelsen har også opplevd dette tungvint når vi bistår pårørende i denne forbindelsen.

Stiftelsen støtter også forslaget om at lovbestemt taushetsplikt ikke skal være til hinder for at den faglige ansvarlig utveksler nødvendige opplysninger med påtalemyndigheten før det treffes vedtak om varsling. Påtalemyndigheten kan ha viktig informasjon om saken og forhold knyttet til fornærmede og domfelte. I tillegg til de nevnte momentene, som forholdet mellom domfelte og den fornærmede og sannsynligheten for at de vil treffe på hverandre, så må man også huske at et slikt varsel om hvor gjerningspersonen er eller trygghet om at man vil få vite om eventuelle endringer, kan ha stor betydning for trygghetsfølelsen til den fornærmede og de etterlatte. Som departementet påpeker, så er det snakk om alvorlige saker, noe som gjør at den fornærmede og etterlatte kan være spesielt sårbare og ha utrygghet knyttet til domfelte og soningsforhold.

Stiftelsen støtter også forslaget om en bestemmelse om at lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for at den faglig ansvarlige gir de aktuelle opplysningene til fornærmede eller dennes etterlatte.

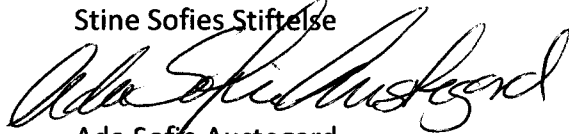
Besøksforbud – forslag om opplysningsplikt for faglig ansvarlig og unntak fra lovbestemt taushetsplikt:

Stiftelsen støtter forslag om at den faglig ansvarlige i sin vurdering av hvordan det tvungne psykiske helsevernet skal gjennomføres, også bør vurdere om adgangen til å ilegge besøksforbud bør benyttes. Dette innebærer endring i psykisk helsevernloven § 5-6a første ledd om at slike opplysninger kan gis uten hinder av lovbestemt taushetsplikt til

påtalemyndigheten og retten for å vurdere om besøksforbud kan nedlegges etter straffeprosessloven § 222a. Stiftelsen ber om det går klart frem av ordlyden at dette er en plikt til å gi relevante og nødvendige opplysninger også av eget tiltak, slik at det ikke blir en bestemmelse som bare kommer i bruk i de tilfellene hvor fornærmede eller etterlatte begjærer slikt forbud.

Med vennlig hilsen

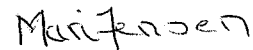
Stine Sofies Stiftelse



Ada Sofie Austegard

Leder

Stine Sofies Stiftelse



Mari Jensen

Jurist

Stine Sofies Stiftelse

Vedlegg: Brev av 17.1.12